

Türkçe Ampute Vücut ?maj Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türkçe Ampute Vücut ?maj Anketi*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31865>

Özet

Türkçe Ampute Vücut İmajı Anketi, uzuv kaybı yaşayan bireylerin kendi vücutlarına yönelik algıları, duyguları ve tutumları değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Orijinal Ampute Vücut İmajı Ölçeği'nin (Amputee Body Image Scale, ABIS) Türkçe diline uyarlanması çalışması sonucunda elde edilmiştir. Bu anket, özellikle ampute bireylerin yaşam kalitesi ve psikolojik uyum süreçleri üzerindeki vücut imajının etkisini ölçmeyi hedeflemektedir. Uyarlama çalışması Safaz ve arkadaşları tarafından 2010 yılında gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Ölçek, uzuv kaybı bireyin benlik saygısı, sosyal etkileşimleri ve genel ruh sağlığı üzerindeki olumsuz yansımaları tespit etmede kritik bir rol oynamaktadır. Klinik ve araştırma ortamlarında, rehabilitasyon programlarının etkinliğini değerlendirmek ve bireyselleştirilmiş müdahale stratejileri geliştirmek için kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ampute, Vücut İmajı, Uzuv Kaybı, Psikolojik Değerlendirme, Adaptasyon, Yaşam Kalitesi, Rehabilitasyon, Türk Popülasyonu.

Yazarlar

İsmail Safaz, B. Yılmaz, A. S. Göktepe, K. Yazıcıoğlu.

Amaç

Türkçe Ampute Vücut İmajı Anketi'nin temel amacı, ampute bireylerin uzuv kaybı sonrası deneyen fiziksel görünümlerine karşı geliştirdikleri algı ve duygusal tepkileri sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle vücut imajıyla ilgili sıkıntılar (distress) ve sosyal kaçınma davranışları belirleyerek, bireylerin rehabilitasyon ihtiyaçlarını anlamaya yardımcı olur.

Ölçeğin geliştirilmesi, Türk kültürüne özgü bağlamda vücut imajı sorunlarını tespit edebilecek standart bir araç ihtiyacına yanıt vermektedir. Bu sayede klinisyenler ve araştırmacılar, vücut imajı sorunlarının şiddetini objektif olarak değerlendirebilir ve bu sorunların genel yaşam kalitesiyle olan ilişkisini inceleyebilirler.

Ölçülen Yapı

Ölçek, temel olarak **Vücut İmajı Bozukluğu** (Body Image Disturbance) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, ampute bireyin protez kullanımı, uzvun görünümü ve sosyal ortamlarda uzvun kaybı nedeniyle hissedilen utanç, kaygı veya rahatsızlık gibi duygusal ve bilişsel bileşenleri içerir.

Vücut İmajı, kişinin kendi fiziksel görünümüne dair zihinsel temsilini, duygularını ve tutumlarını kapsar.

Ölçek, özellikle uzuv kaybına bağlı olarak gelişen olumsuz benlik algısını, dışlanma korkusunu ve sosyal ortamlarda hissedilen kendini saklama eğilimini alt boyutlarda ele almaktadır. Bu yapı, bireyin fiziksel benliğine adaptasyonunun önemli bir göstergesidir.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi doğrudan sağlanmamış olsa da, 2010 tarihli uyarılama çalışması (Safaz ve ark.) ölçeğin Türk popülasyonunda geçerliliğini doğrulamıştır. Geçerlik çalışmaları genellikle **Yapı Geçerliliği** (Construct Validity) ve **Ölçüt Geçerliliği** (Criterion Validity) üzerine odaklanmıştır. Yapı geçerliliği, faktör analizi teknikleri kullanılarak ölçeğin teorik yapıya ne kadar iyi temsil ettiğini gösterir.

Uyarılama çalışmasında, Türkçe Ampute Vücut İmajı Anketi'nin, diğer ilgili psikometrik ölçümlerle (örneğin, yaşam kalitesi ölçekleri veya depresyon envanterleri) beklenen yönde korelasyon gösterdiği tespit edilmiştir. Bu, ölçeğin gerçekten vücut imajıyla ilişkili psikolojik süreçleri ölçtüğünü kanıtlamaktadır. Geçerlik çalışmaları, ölçeğin tek boyutlu veya çok boyutlu yapılarının Türk örnekleminde de korunduğu analiz edilmiştir.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi doğrudan belirtilmemiştir. Ancak standart psikometrik adaptasyon prosedürlerine göre, ölçeğin iç tutarlılık (Internal Consistency) ve test-tekrar test güvenirlik yöntemleriyle incelendiği varsayılmaktadır. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıya ölçme derecesini gösterir ve genellikle **Cronbach Alfa katsayısı** ile rapor edilir.

2010 yılındaki uyarılama makalesinde, Türkçe ABIS'in kabul edilebilir düzeyde yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğu bildirilmiştir (genellikle .70 veya üzeri Alfa değerleri). Bu yüksek güvenirlik düzeyi, ölçeğin ampute bireylerin vücut imajı algılarındaki gerçek farklılıkları tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve rastgele ölçüm hatalarından minimum düzeyde etkilendiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Orijinal Ampute Vücut İmajı Ölçeği (ABIS), genellikle tek boyutlu bir yapıya sahip olarak kabul edilir, ancak bazı araştırmalar alt faktörlerin varlığını da desteklemiştir. Türkçe uyarılama çalışmasında, ölçeğin Türk popülasyonundaki yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla **Faktör Analizi** (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı) kullanılmıştır.

Bu analizler, anketin maddelerinin orijinal ölçeğin teorik yapıya uygun bir şekilde gruplanıp

gruplanmadığını araştırmıştır. Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin maddelerinin ampute bireylerin vücut imajı sıklıklarının tutarlı bir şekilde temsil eden tek bir temel faktör altında toplandığını veya ilgili alt boyutlara ayrıldığını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin yapısal geçerlik kanıtlarını desteklemektedir.

Ölçek Yapısı

Test Çeşidi: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Orijinal ABIS genellikle 20 maddeden oluşur ve 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır (örn. 1=Kesinlikle Katılmıyorum'dan 5=Kesinlikle Katılıyorum'a).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Versiyon), İngilizce (Orijinal Versiyon).

Popülasyon Grubu: Ampute bireyler (Uzuv kaybı yaşamış yetişkinler).

Yaş Grubu: Yetişkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Travmatik veya cerrahi nedenlerle alt veya üst ekstremitte amputasyonu geçirmiş ve genellikle protez kullanan veya kullanmayan bireyler.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, öz bildirim (self-report) anketidir.

Anahtar Kelimeler

Ampute Vücut İmajı Ölçeği (ABIS), Psikolojik Uyum, Öz Bildirim Ölçeği, Klinimetri, Rehabilitasyon Psikolojisi, Likert Ölçeği, Uzuv Kaybı.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: İsmail Safaz

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: safazi@yahoo.com

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir (2010 referansına göre ilgili kurum/hastane adresi).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Türkçe Ampute Vücut İmajı Anketi'nin uyarlama çalışması 2010 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, sorumlu yazar İsmail Safaz ile iletişimi kurularak öğrenilmelidir. Ticari

kullanım ve telif hakları, orijinal ölçeğin (ABIS) yaratıcıları ve uyarlama çalışmaları yürüten ekip tarafından belirlenir.

Bu ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı psikometrik bilgileri aşağıdaki bağlantıda mevcuttur. Ayrıca, uyarlama çalışmalarının orijinal PDF dosyasına da erişim sağlanabilmektedir.

Orijinal makale bağlantısı: tandfonline.com

Uyarlama çalışmalarının orijinal PDF dosyası buradadır: turkce-ampute-vucut-imag-anketi-toad.pdf

Kaynaklar

Safaz, İ., Yılmaz, B., Göktepe, A. S. ve Yazıcıoğlu, K. (2010). Turkish version of the Amputee Body Image Scale and relationship with quality of life. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 20, 79-83.
Safaz, İ. (Sorumlu Yazar). İletişim: safazi@yahoo.com.

Türkçe Ampute Vücut İmaj Anketi Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte doğrudan listelenmemiştir. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen Safaz ve arkadaşlarının (2010) orijinal uyarlama makalesine başvurunuz.